

zbytek nájemného, jehož výše není sporná, do konce března 1935. Je tedy žalobní nárok co do částky 600 Kč s 5% úroky odůvodněn.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného.

D ů v o d y:

Žalovaný, jehož nájemní smlouva — jak nepopřeno — se skončila výpovědí žalobcem mu dané teprve dnem 31. března 1935, opustil a vyklidil podle zjištění odvolacího soudu byt již počátkem února, uvědomiv o tom žalobce a nechav trčeti klíče od najatého bytu ve dveřích na chodbu vedoucích. Tím dal nepochybně a dostatečně najevo, že dobrovolně odevzdává najatý byt dříve, než byl podle § 1109 obč. zák. povinen, t. j. ještě před uplynutím výpovědní lhůty a skončením nájmu. Pak byl však též žalobce, jsa takto k převzetí bytu přímo donucen, oprávněn dožadovati se odevzdání řádného, tedy požadovati i chybějící klíče a domáhati se možných oprav, aniž lze z té jeho žádosti za uvedeného stavu věci vyvozovati nějaké další důsledky, jako vzdání se nároku na zaplacení dlužného nájemného za měsíc únor a březen, zejména když ještě k tomu při téže příležitosti — jak dovolání samo připouští — výslovně o zaplacení dlužného nájemného upomínal. Převzav takto předčasně již vyklizený byt, mohl v něm důsledně a bez dotčení se zájmů vystěhovavšího se nájemce prováděti potřebné opravy, jako bylo v souzeném případě jeho vymalování, neboť tím — jak odvolací soud správně uvádí — ještě nikterak nedisponoval s bytem před uplynutím výpovědní lhůty způsobem, jímž by se nějak obohatil na újmu nájemníka zavázaného platiti nájemné za celou výpovědní dobu.

Čís. 16338.

Věcí svěřenou ve smyslu § 367 obč. zák. jest i ta movitá věc, kterou zmocněnec (obchodní zástupce) za peníze zmocnitelem mu svěřené koupil jménem zmocnitele a pro něho a s kterou směl podle zmocnitelovy vůle disponovati (dále prodati a odeslati).

Kdo v dobré víře převedl na sebe za úplatu takto svěřenou věc od zmocněnce, nevěda, že zcizitel není oprávněn zciziti věc vlastním jménem, nabývá vlastnictví k převedené věci a nejde v takovémto případě o bezdůvodné obohacení.

(Rozh. ze dne 29. září 1937, Rv I 1954/37.)

Srov. rozh. č. 10784 Sb. n. s.

Žalující firma, jež byla v obchodním spojení se žalovaným hospodářským společenstvem, dodávajíc mu prostřednictvím Arnošta K. dobytek, se na žalovaném družstvu domáhá zaplacení 44.674 Kč s příslušenstvím za dodaných 29 býků, tvrdíc, že obchod ten byl uzavřen Arnoštem K-em jejím vlastním jménem. Proti žalobě namítlo žalované společenstvo, že 15 býků pro dvůr L. a 14 býků pro dvůr P. objednala a zakoupila přímo od Arnošta K-a, nikoliv od žalobkyně, a že Arnošt K.

uzavíral obchody též vlastním jménem a na vlastní účet. Dodávkou, o níž jde, uhradil Arnošt K. svůj dluh u žalovaného družstva, jež mu kupní cenu za dodaný dobytek připsalo k dobru. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Je-li zjištěno, že Arnošt K. obchodoval se žalovaným družstvem jak vlastním jménem, tak jako zástupce žalující firmy, že žalované družstvo nevědělo, že není oprávněn činiti obchody na vlastní účet, že sporný obchod sjednal Arnošt K. vlastním jménem a že při něm nebylo o žalující firmě zmínky, pak i když je v nákladních listech označena za odesílatelku zkráceně žalující firma, právem žalované družstvo pokládá za dodavatele svého smluvce Arnošta K., to tím spíše, že on sám dodané zboží vlastním jménem i vyúčtoval. To, že mu žalující firma, důvěřujíc svému zmocněnci, svěřila peníze na nákup dobytka, nemůže měniti nic na zjištění, že její zmocněnec nakoupené zboží neprodal, jak žalující firmě předstíral, jejím jménem, nýbrž jménem vlastním. Jestliže žalobkyně ve své důvěře k svému zmocněnci šla tak daleko, že si nedala písemně potvrditi tvrzenou objednávku žalovaného družstva, jak jest obvyklé, pak musí ji samu postihnouti následky lstivosti jejího zástupce, neboť neprokázala, že by žalované družstvo mělo na lstivém jednání Arnošta K-a nějakou účast, naopak žalované společenstvo, které s Arnoštem K-em uzavíralo více samostatných obchodů, dokázalo, že i sporný obchod sjednalo s ním v dobré víře jako se samostatným podnikatelem. Že Arnošt K. prodal zboží koupené za svěřené peníze vlastním jménem, nemůže při prokázané dobré víře žalovaného se zřetelem na předpisy § 367 obč. zák. a čl. 306 obch. zák. odůvodniti závěr žalující firmy, že žalované družstvo se nespravedlivě obohatilo na její újmu. Žalované společenstvo jednalo v mezích svého práva, když kupní cenu z řádně sjednané kupní smlouvy připsalo prodateli k dobru jeho dluhu. I když tím třebaš nevědomky na újmu žalující firmy uhradilo svoji pohledávku za svým dlužníkem a tedy se obohatilo, nestalo se tak bezprávně, nýbrž tato změna v majetkových poměrech obou stran má svůj právní důvod v řečené řádně uzavřené kupní smlouvě. Není-li tu však právní bezdůvodnosti, není ani bezdůvodného obohacení podle § 1431 obč. zák. a není tu ani důvodu k náhradě škody, kterou způsobil žalované vlastní její zmocněnec. Souzená žaloba není vlastně žalobou ani ze smluvního poměru, poněvadž v takovém poměru sporné strany nebyly, ani kondikcí, poněvadž tu není bezdůvodného obohacení, nýbrž je vlastně rovněž neodůvodněnou žalobou o náhradu škody, kterou by žalující firma chtěla přesunouti na žalované družstvo, ač příčinná souvislost i zavinění záleží jedině ve lstivém činu jejího vlastního zástupce.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

V souzeném případě jde především o to, zda jsou splněny předpoklady žaloby pro bezdůvodné obohacení. Odvolací soud vycházel při řešení dotčené otázky ze zásady, kterou vyslovil nejvyšší soud v rozhodnutí č. 10784 Sb. n. s., že kupitel nabývá vlastnického práva ke

zboží, jež nabyt bezelstně a za úplatu od obchodníka oprávněného s ním obchodovati, neb od toho, komu je vlastník svěřil, že se dosavadní vlastník zboží může hojiti jen na tom, kdo jest mu odpovědný, a že nárok na vrácení toho, co bylo plněno bez právního důvodu, musí ustoupiti. Žalobkyně namítá, že v souzené věci nelze užití této zásady, ježto prý tu nejsou podmínky § 367 obč. zák. a čl. 306 obch. zák. Žalovaná prý v řízení prvé stolice ani netvrdila, že nabytla vlastnictví k dobytku, který koupila od Arnošta K., a že nebyla při dojednání kupu s ním bezelstná. Její námítky nejsou však odůvodněny. Žalovaný přednesl již v řízení prvé stolice, že byl od roku 1925 v obchodním spojení s Arnoštem K., který byl obchodník s dobytkem, že K. i v době, když byl obchodním zástupcem žalující firmy, obchodoval s dobytkem dále též na vlastní jméno a vlastní účet a že tímto způsobem prodal žalovanému také dobytek, o nějž v souzené rozepři jde. Tento přednes žalované firmy a zjištění, která prvý soud v příčině jejího přednesu učinil, byly dostatečným skutkovým podkladem pro řešení právní otázky, zda a pokud jest dotčen nárok vyvozovaný z bezdůvodného obohacení nabytím vlastnictví podle § 367 obč. zák. a čl. 306 obch. zák., a odvolací soud musel nadhozenou otázku řešiti, když žalobkyně v oprávném řízení opřela žalobní nárok v podstatě již jen o bezdůvodné obohacení žalované firmy. Po právní stránce byla věc v té příčině odvolacím soudem správně posouzena. Podle zjištění nižších soudů dala žalobkyně Arnoštu K-ovi na nákup dobytka peníze, které jí vyúčtoval. Zda Arnošt K. byl obchodníkem oprávněným obchodovati s dobytkem, nebylo zjištěno. Avšak koupil-li Arnošt K., o němž žalobkyně tvrdila, že byl v jejích službách jako obchodní zástupce, za peníze, které mu žalobkyně jako svému zástupci za účelem nákupu a odeslání dobytka svěřila, dobytek jménem žalobkyně a pro ni, nutno i dobytek pokládati za věc svěřenou ve smyslu § 367 obč. zák. a čl. 306 obch. zák., neboť k pojmu svěřeni stačí, že zcizitel byl v držení věci s vůlí vlastníka. Koupil-li však jmenovaný obchodní zástupce K., nedbaje zákazu žalující firmy, dobytek vlastním jménem, nabyt k němu vlastnictví, které mohl přenést na žalovanou firmu. V příčině bezelstnosti žalované bylo zjištěno, že nevěděla, že K. nebyl oprávněn činiti obchody na vlastní účet. Hledíc na další zjištění nižších soudů, že K. uzavíral se žalovanou již před tím obchody jak jménem žalobkyně, tak jménem svým, nelze jí v případě, o nějž jde, přičítati obmyslnost (mala fides). Nebylo proto dovolání vyhověno.

Čís. 16339.

Komitent, jenž dal komisionářovi (bankovnímu závodu) příkaz k prodeji cenných papírů, není oprávněn odstoupiti od smlouvy a odpřítí dodání cenných papírů proto, že nebyl komisionářem podle zvyklostí v bankovním obchodě s cennými papíry písemně zpraven o prodeji.

Třebaže smlouva komisisní o prodeji cenných papírů nebyla sjednána na pražské burse ani nebyla uzavřena s odvoláním se na její zvyk-